

ZOO LIBEREC

VÝROČNÍ ZPRÁVA 1997

THE ANNUAL REPORT 1997
ZOOLOGICAL GARDEN LIBEREC
CZECH REPUBLIC

Zoologická zahrada Liberec

Krmení lachtanů:

duben - září v 10.30 a v 15.30

říjen - březen v 10.30 a v 15.00

Otevírací doba: duben - září

8 - 18 hod.

říjen - březen

8 - 17 hod.

Krmení zvířat v expozicích není návštěvníkům dovoleno.
Z veterinárních důvodů není také návštěvníkům dovoleno
bráti s sebou psy a jiná domácí zvířata, ani na vodítku.

Mountain

Výroční zpráva 1997

Vydala Zoologická zahrada Liberec

Reditel: FNDr. Josef Janeček

Redakce: Lada Sedláčková

Náklad: 1000 ks

Orel stepní - první narozené mládě v ČR, tento odchov byl oceněn 1. místem v soutěži „Odchovek roku“, kterou vyhlašuje Nadace Česká ZOO

Pižmoň severní - sameček Sid narozen v čerunu 1997, čtyřčlenné stádo chováno v ČR pouze v ZOO Liberec

Ahoj! Byl jsem se podívat v ZOO Liberec. Je to nejstarší Zoo v ČR. Zaleť si do ní taky, určitě se ti tam bude líbit.

OBSAH

PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ	5
ÚVOD	6
CHOVATELSKÁ ČINNOST	7
STAV CHOVANÝCH ZVÍŘAT V ZOO LIBEREC K 31.12. 1997	8
EEP - EVROPSKÝ ZÁCHOVNÝ PROGRAM	9
VETERINÁRNÍ PÉČE V ROCE 1997	10
SEZNAM CHOVANÝCH ZVÍŘAT V ZOO LIBEREC	12
NÁVŠTĚVNOST ZOO LIBEREC	21
PROPAGACE A REKLAMA, AKCE PRO DĚTI	22
ZÁJMOMÉ A ODBORNÉ AKTIVITY	24
VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY ZOO LIBEREC	25
VÝSTAVBA A ÚDRŽBA V ZOO	26
EKONOMIKA ZOO	28
DÁRCI A SPONZOŘI V ROCE 1997	31
RESUME	34

**ZOO
LIBEREC**

*Cesta kolem
světa
na 4 nohách*

Zoologická zahrada Liberec

Masarykova 1347/31

460 01 Liberec 1

Telefon: 048 / 425 040 - ústředna

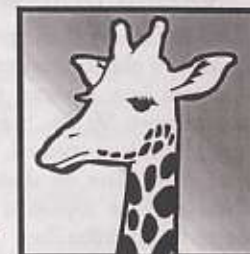
425 041

424 314

- technicko-provozní úsek

424 325 - ředitel

Fax: 048 / 425 043

**ZOO
LIBEREC**

Personální obsazení

RNDr. Josef Janeček	- ředitel
Věra Rittichová	- sekretářka
Renata Josovičová	- obchodní oddělení
Lada Sedláčková	- odd. propagace a ekologické výchovy
Ing. Jindřiška Skřivánková	- zoolog
Jaroslava Čermáková	- ekonom
Eva Hlaváčková	- personální oddělení, mzdy
Eliška Koucká	- účetní
Josef Semirád	- technické oddělení
Jan Pospíšil	- investice

Ostatní pracovníci:

Zoologický úsek	21 osob
Technický úsek	18 osob
Ekonomický úsek	8 osob
Hostinská činnost	6 osob
Celkový počet zaměstnanců:	63 osob

Privátní veterináři:

MVDr. Vladimír Jurek
MVDr. Martin Kareš
MVDr. Čeněk Červený

ÚVOD

Vážení přátelé,

předkládáme Vám zprávu o činnosti Zoo Liberec za rok 1997. Byl to rok mimořádně úspěšný. V oblasti ekonomické to byl rok nejvyšších dosažených příjmů z vlastní činnosti v celé historii Zoo. Celkový příjem z vlastní činnosti v částce Kč 16.066.000,- vytvořil podíl soběstačnosti 55,5%. Stále více se potvrzuje, že koncepce a cíle, které jsme si stanovili po roce 1990, jsou správné. Vedle chovatelské činnosti dostaly prioritu služby pro návštěvníky, které provádíme ve vlastní režii. Řádná péče o návštěvníky vede k jejich spokojenosti, návštěvnost se zvyšuje a konečný ekonomický výsledek pomáhá vytvářet podmínky pro přestavbu a údržbu Zoo.

V uplynulém roce byla realizována kanalizační stoka přes Zoologickou zahradu investičním odborem Magistrátu Liberec. Na tuto stoku byla napojena spodní část Zoo, ze které se dosud odpadní voda vypouštěla do jezírka v Zoo. Při této příležitosti bylo jezírko v Zoo vyčištěno a upraveno pro lepší využitelnost na chov vodních ptáků. Kolem jezírka byla vybudována nová cesta pro návštěvníky s posezením a pěkným výhledem na vodní plochu s ptactvem.

Služby pro návštěvníky byly zkvalitněny přestavbou starého kiosku na novou prodejnu suvenýrů, kde mohl být sortiment propagující naši Zoo podstatně rozšířen. Došlo k výraznému zkvalitnění a rozšíření propagační činnosti.

Důležitou investiční akcí bylo dokončení druhé etapy chovného zařízení pro dravé ptáky včetně lůžnařského střediska. Tímto byly vytvořeny odpovídající podmínky pro další páry dravých ptáků, kteří tak dostali šanci se rozmnožovat. Toto zařízení bylo postaveno na základě našich mnohaletých zkušeností s chovem dravců a věřím, že po jejich zabydlení se budeme moci větší mírou podílet na záchraně dravých ptáků.

Přestavbou starého pavilonu šimpanzů na pavilon orangutanů byly vytvořeny dobré podmínky pro chov orangutanů sumatérských, kteří jsou chováni v naší Zoo poprvé. V srpnu dovezený samec orangutana Oscar byl symbolickou svatbou spojen se samicí Wilhelmu. Tato akce byla celostátně prezentována všemi sdělovacími prostředky včetně TV. Mimořádná propagace této události měla zásadní vliv na ekonomiku celého roku.

Výsledkem chovatelské koncepce ve skupině šimpanzů byl úspěšný přirozený odchov dvou šimpanzích samečků. Samice se o své potomky již sami starají a skupina se tak rozrostla na 12 šimpanzů. Opět se podařilo rozmnožit pižmoně, kozorožce dagestánské a dalších 42 významných druhů zvířat. Zoologická zahrada je již 27 druhů zapojena v Evropských záchovných programech (EEP).

Jednání s NATO-CCMS o financování Chovné stanice zvláště ohrožených druhů zvířat Ralsko probíhalo velmi intenzivně i v roce 1997. V květnu se uskutečnilo zasedání v Londýně, v září ve Washingtonu, v říjnu v Berlíně a v Rize. Jednání s vládou České republiky byla vzhledem k povodním velice obtížná, přesto se podařilo materiály vždy zpracovat a na jednáních předložit. V říjnu navštívil Zoologickou zahradu Liberec Dr. Tumarkin, ředitel sekce CCMS-NATO. Sdělal, že jednání budou pokračovat i v roce 1998 a tedy naděje na získání pomoci ze strany NATO stále trvá.

Dovolte mi, abych touto cestou poděkoval všem, kteří nás celý rok podporovali, fandili nám a přispěli tak k dalšímu rozvoji Zoologické zahrady.

ředitel ZOO Liberec
RNDr. Josef Janeček

CHOVATELSKÁ ČINNOST

Dlouhodobým zkvalitňováním chovných párů, výstavbou nových pavilonů, úpravou interiérů a exteriérů byl rok 1997 velice významným.

Po 25 letech se podařil přirozený odchov dvou šimpanzích samečků nar. 11.10.1997 a 13.12.1997 samicemi. Podíl na vytvoření dvanáctičlenné skupiny šimpanzů, největší skupiny v ČR, měl nejen nový pavilon, dovezené samice z Kolmardenu (Švédsko), ale i kvalitní výživa.

Významným odchovem roku je odchov 1, 0 orel stepní. Dle záznamů se jedná o první odchov v českých a slovenských zoologických zahradách.

Mezi již tradiční odchovávané druhy patří odchov 0, 2 Žirafa Rothschildova. Je to již patnácté narozené mládě žirafy od roku 1985. Další významné odchovy:

- 2, 0 Kozorožec dagestánský
- 2, 1 Zebra Chapmanova
- 0, 4 Velbloud dvouhrbý
- 0, 2 Buvolc běločelý
- 1, 0 Koza šrouborohá
- 0, 1 Axis
- 1, 1 Pony shetlandský
- 0, 1 Antilopa koňská
- 0, 1 Mandril rýholící
- 1, 0 Pižmoň severní
- 0, 0, 3 Tučňák Humboldtův a další

Mezi úhyny v roce 1997 patří úhyn samice gibona černého, která po svém pátém porodu uhynula na rakovinu mizních uzlin tzv. Hodgkinova nemoc.

- 1, 0 Zebra Chapmanova (stáří 18 let) - ruptura kolonu, vyčerpání fyziologického tuku
- 1, 0 Lev (stáří 18 let) - cirhosa jater, edém myokardu, oběhové selhání

Další úhyny 1, 0 Mýval severní, 1, 0 Berneška velká, 0, 1 Ibis posvátný ...

Zakoupením nových druhů ozdobných kachen např. 2, 2 Kachna bahamská, 2, 2 Zrzohlávka rudozobá, 2, 2 Kachnička karolínská, 2, 2 Kachnička mandarínská, 3, 3 Hohol severní, 2, 2 Morčák zakrslý jsme doplnili druhy na rybníčkách. Dovezením 1, 0 Orangutan sumatérský stáří 26 let ze Zoo Chester ve Velké Británii jsme se samicí dovezenou v předchozím roce vytvořili nový pár orangutanů poprvé v historii Zoo Liberec. Výměnou samicí oslů somálských mezi naší Zoo a Zoo v Ústí nad Labem došlo k vytvoření nepříbuzných skupin oslů. Ke konci roku jsme dovezli z přírodní rezervace na Kubě 5, 5 Plameňák kubánský a 0, 1 Levhart sněžný ze Zoo Saint-Martin-La-Plaine ve Francii.

Nadace Česká Zoo vyhlašuje každý rok soutěž o „Odchovek roku“ a „Expozici roku“. I naše Zoo Liberec se jí zúčastnila. Do soutěže „Odchovek roku“ jsme přihlásili - orla stepního (Aquila rapax) a „Expozice roku“ - rekonstrukce pavilonu exotické zvěře a venkovní výběh šimpanzů. V soutěžích jsme byli velice úspěšní a získali jsme obě 1. místa.

STAV CHOVANÝCH ZVÍŘAT V ZOO LIBEREC

K 31.12. 1997

(CENSUS OF ANIMALS)

		ks	druhy
SAVCI	- Mammals	503	51
PTÁCI	- Birds	347	79
PLAZI	- Reptiles	20	10
RYBY	- Fish	60	4
CELKEM	- Summary	930	144

Velká část námi chovaných zvířat jsou zvířata vzácná, ve volnosti ohrožená *vyhynutím*. Vzhledem k ekonomické situaci je naší snahou neměnit početní stav zvířat co do kvantity, ale skladbu chovaných zvířat cílevědomě zkvalitňovat.

Z kategorie vzácných zvířat chováme například orly kamčatské, orly bělobřiché, orly stepní, orly jasnohlasé, orly královské, kozorožce dagestánské, tygry indické - bílou formu, orangutany sumaterské, šimpanze, osly somálské, antilopy koňské, kozy šrouborohé a další.

Z druhů v České republice ohrožených chováme:

a) *druhy kriticky ohrožené* - želva bahenní, luňák červený, orel křiklavý, orel mořský, orel skalní, puščík bělavý

b) *druhy silně ohrožené* - hohol severní, krahujec obecný, ostříž lesní, sova pálená, rys

c) *druhy ohrožené* - čáp bílý, jestřáb lesní, krkavec velký, moták pochop, výr velký

V nutných případech pečujeme o handicapovaná zvířata přinesená z volné přírody, která po dosažení dobré kondice opět vypouštíme do přírody.

Ředitel Zoologické zahrady Liberec RNDr. Josef Janeček je členem 4 odborných komisí evropského záchovného programu (EEP) v rámci Asociace evropských zoologických zahrad EAZA.

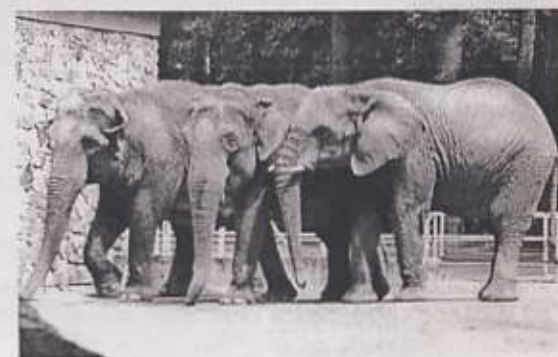
Celkový počet odchovaných zvířat v roce 1997 byl 42 kusů.

EEP - EVROPSKÝ ZÁCHOVNÝ
CHOVATELSKÝ PROGRAM

(EUROPEAN ENDANGERED SPECIES BREEDING PROGRAM)

V roce 1997 byla ZOO Liberec zařazena v těchto 27 programech pro zachování ohrožených druhů zvířat:

1. Amazoňan zelenolící
2. Antilopa bongo
3. Buvolec běločelý
4. Dvojborožec indický
5. Gibon černý
6. Holub korunáč
7. Hroznýšovec kubánský
8. Kakadu molucký
9. Kakadu palmový
10. Kondor velký
11. Levhart perský
12. Levhart sněžný
13. Makak lvi
14. Nosorožec indický
15. Nosorožec tuponosý
16. Orangutan sumaterský
17. Orel mořský
18. Osel somálský
19. Pižmoň severní
20. Orlosup bradatý
21. Slon africký
22. Slon indický
23. Sup hnědý
24. Tučňák Humboldtův
25. Tygr sumaterský
26. Zoborožec nosorožčí
27. Žirafa Rothschildova

VETERINÁRNÍ PÉČE V ROCE 1997

Pro omezený rozsah publikace vybíráme nejzajímavější případy řešené v průběhu roku 1997. U tříměsíčního hříběte zebry jsme zjistili otevřenou frakturu metacarpu v distální růstové zóně.

Zlomenina byla reponována a fixována kovovou dlahou. Infekci se podařilo zabránit antibiotickou clonou. Fixace trvala několik měsíců a byla prováděna pravidelná rentgenologická kontrola mobilní rentgenologickou technikou. Zlomenina se hojila a hříbě postupně přestalo kulhat.

Ošetření zlomeniny Zebry Chapmannovy

U samice gibona černého se objevil novotvar v krajině podčelistní. Zvíře bylo uspáno a byl odebrán vzorek k histologickému vyšetření. Sonografickým vyšetřením dutiny břišní jsme zjistili, že samice je březí. Opakovaná narkóza a případná operace novotvaru hrozila poškozením plodu, z toho důvodu jsme termín operace novotvaru odložili do období po porodu. Mláďe se narodilo předčasně a nedostatečně vyvinuté, v krátké době uhynulo. Matce byla podána antibiotika, ale po krátké době rovněž uhynula. Pitvou bylo zjištěno nádorové bujení, které postihovalo všechny mizní uzliny.

26.5. byla z důvodu odběru krve imobilizována žirafa. Žirafa byla vyšetřována před prodejem, imobilizace proběhla bez rušivých příhod.

4.6. se narodilo mládě pižmoně severního. Brzy po narození se objevily příznaky průjmového onemocnění. Po bakteriologickém vyšetření rektálního výtěru jsme použili vhodnou antibiotickou clonu a po několika dnech se podařilo onemocnění zvládnout.

Žirafy Rothschildovy - samičky
narozené červenec, srpen 1997

Dvě mláďata - samičky antilopy
koňské

Rarita Zoo Liberec - bílí tygři - Columbus a Isabella.

Šimpanzí dočata Vanilka a Majoránka narozené 15.10. 1996

7.6. byl přivezen ze Zoo Chester samec orangutana. Vysoká váha zvířete odhadovaná na 200 kg komplikovala imobilizaci, která byla nevyhnutelná k přemístění do nového pavilonu. Po uplynutí karantény byla přidána k samci samice. K jejímu transportu byl užít preparát Zoletil.

9.6. byly zaznamenány kolikové příznaky u samce zebry. Přes aplikaci odpovídajících preparátů se příznaky onemocnění zhoršovaly a v nočních hodinách došlo k úhynu. Pitvou byla zjištěna změna polohy stěva s následnou rupturou. Toto onemocnění nebylo u zebber v Zoo Liberec dosud diagnostikováno.

24.6. se podařilo šimpanzům překonat poškozený uzávěr klece a unikli do části pavilonu určené pro obsluhující personál. Nejagresivnější samci byli mobilizováni a přemístěni zpět do ubikace.

27.6. jsme pozorovali u bonga lesního příznaky porodu, když ani po delší době nedošlo ke spontánnímu porodu, samici jsme imobilizovali a zjistili mumifikovaný plod v porodních cestách, který nebyl problém vybatit.

3.8. jsme operovali novotvar na spodní straně stěny břišní u oslice somálské. Současné sonografické vyšetření prokázalo, že samice je březí. Novotvar se objevil po určitém čase znovu. S operací vyčkáme po porodu.

17.10. uhynul lev Sultán. Příčinou úhynu byla dystrofie orgánů a pokročilý věk zvířete.

V průběhu listopadu byl u šimpanze Kuby zjištěn novotvar v krajině bederní. 2.12. jsme přistoupili k uspání zvířete, při které jsme provedli všechna dostupná vyšetření. Rentgenologické a sonografické vyšetření odhalilo rentgenologicky kontrastní novotvar nasedající na křídlo kosti kyčelní. Stav byl konzultován s rentgenologickými specialisty a novotvar byl označen

na pravděpodobně nezhoubný, který nepředstavuje v humánní medicíně ohrožení života. Bylo doporučeno opakované vyšetření.

Hříbě Zebry Chapmanovy po ošetření zlomeniny v ubikaci.

SEZNAM ZVÍŘAT V ZOO

SAVCI (Mammals)

Druh	Stav 31.12.96	Odchov	Úhyn	Příchod	Odchod	Stav 31.12.97
Species	Status	Births	Death	Arrival	Depart	Status
Aguti <i>Dasyprocta punctata</i>	5, 3, 2	2, 2	-	-	7, 5, 2	-
Antilopa jelení <i>Antilope cervicapra</i>	0, 3	-	-	-	-	0, 3
Antilopa koňská <i>Hippotragus equinus</i>	1, 3	0, 1	-	-	-	1, 4
Bongo lesní <i>Boocercus euryceros</i>	1, 3	-	-	-	-	1, 3
Buvolec běločelý <i>Damaliscus dorcas phillipsi</i>	2, 5	0, 2	1, 1	-	-	1, 6
Dikobraz běloocasý <i>Hystrix leucura</i>	1, 1, 3	-	1, 0	-	-	2, 2
Dingo <i>Canis dingo</i>	0, 1	-	0, 1	-	-	-
Fretka <i>Putorius furo</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Gibon černý <i>Hylobates concolor</i>	3, 1	-	0, 1	-	-	3, 0
Gueréza pláštiková <i>Colubus guereza occidentalis</i>	1, 1	-	1, 1	-	-	-
Hyena skvrnitá <i>Crocuta crocuta</i>	1, 0 +	-	-	-	-	1, 0 +
Jaguár <i>Panthera onca</i>	0, 1	-	-	-	-	0, 1
Jaguár - černá forma <i>Panthera onca</i>	1, 2	-	-	-	-	1, 2
Jelen axis <i>Axis axis</i>	2, 3	0, 1	-	-	-	2, 4
Karakal <i>Caracal caracal</i>	1, 1	-	1, 0	-	-	0, 1
Kočka bažinná <i>Felis chaus</i>	0, 1	-	-	-	-	0, 1

SAVCI (Mammals)

Druh	Stav 31.12.96	Odchov	Úhyn	Příchod	Odchod	Stav 31.12.97
Species	Status	Births	Death	Arrival	Depart	Status
Koza domácí <i>Capra hircus</i>	1, 4	-	-	1, 0	1, 1	1, 3
Koza šrouborohá <i>Capra falconeri</i>	2, 4	1, 0	-	-	-	3, 4
Kozorožec dagestánský <i>Capra cylindricornis</i>	8, 4	2, 0	-	-	-	10, 4
Křečík džungarský <i>Phodopus sungorus</i>	2, 2	-	1, 0	-	-	1, 2
Křečík myši <i>Calomyscus bailwardii</i>	1, 3	1, 0	-	-	-	2, 3
Lachtan hřivnatý <i>Otaria byronia</i>	1, 2	-	-	-	-	1, 2
Lama krotká <i>Lama guanicoe glama</i>	1, 3	-	-	-	-	1, 3
Lev <i>Panthera leo</i>	1, 0	-	-	-	-	1, 0
Levhart perský <i>Panthera p. saxicolor</i>	1, 0	-	0, 1	-	-	1, 0
Levhart skvrnitý <i>Panthera pardus</i>	0, 1	-	-	-	-	0, 1
Makak lvi <i>Macaca silenus</i>	5, 8	-	-	-	-	5, 8
Mandríl rýholící <i>Papio sphinx</i>	2, 2	0, 1	-	-	-	2, 3
Morče domácí <i>Cavia aperea</i> var. <i>porcellus</i>	1, 15	9, 10	-	-	-	10, 25
Muntžak malý <i>Muntiacus reevesi</i>	4, 0	-	-	-	1, 0	3, 0
Myš bodlinatá <i>Acomys cahirinus</i>	2, 2	-	2, 0	-	-	0, 2
Myš laboratorní <i>Mus musculus</i> var. <i>alba</i>	36, 72	7, 0, 35	-	-	0, 12	43, 60, 35
Mýval severní <i>Procyon lotor</i>	1, 2	-	1, 0	1, 0	-	1, 2

SAVCI (Mammals)

Druh	Stav 31.12.96	Odchov	Úhyn	Příchod	Odchod	Stav 31.12.97
Species	Status	Births	Death	Arrival	Depart	Status
Nosorožec indický <i>Rhinoceros unicornis</i>	1, 0	-	-	-	-	1, 0
Nosorožec tuponosý j. <i>Ceratotherium s. simum</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Orangutan sumaterský <i>Pongo pygmaeus abeli</i>	0, 1	-	-	1, 0	-	1, 1
Osel somálský <i>Equus africanus somaliensis</i>	3, 1	-	-	1, 0	2, 0	2, 1
Osmák degu <i>Octodon degu</i>	2, 3	1, 2	-	-	0, 1	3, 4
Ovce kamerunská <i>Ovis aries</i>	1, 3	-	-	-	1, 3	-
Pavián pláštíkový <i>Papio hamadryas</i>	4, 9, 4	1, 0, 3	-	-	-	5, 9, 7
Pekari páskovaný <i>Dicotyles tajacu</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Pižmoň severní <i>Ovibos moschatus</i>	1, 2	1, 0	-	-	-	2, 2
Pískomil mongolský <i>Meriones unguiculatus</i>	4, 8	-	-	-	1, 5	3, 3
Pony <i>Equus caballus</i>	2, 3	-	-	-	-	2, 3
Potkan laboratorní <i>Rattus norvegicus var. alba</i>	12, 48	1, 0, 50	-	-	0, 7	13,41,50
Rys ostrovid <i>Lynx lynx</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Slon africký <i>Loxodonta africana</i>	0, 1	-	-	-	-	0, 1
Slon indický <i>Elephas maximus bengalensis</i>	0, 2	-	-	-	-	0, 2
Šimpanz <i>Pan troglodytes</i>	5, 5	2, 0	-	-	-	7, 5
Tahr himalájský <i>Hemitragus jemlahicus</i>	6, 4	0, 1	1, 0	-	-	5, 5

SAVCI (Mammals)

Druh	Stav 31.12.96	Odchov	Úhyn	Příchod	Odchod	Stav 31.12.97
Species	Status	Births	Death	Arrival	Depart	Status
Tygr indický - bílá forma <i>Panthera tigris tigris</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Tygr sumaterský <i>Panthera tigris sumatrae</i>	2, 0	-	-	-	-	2, 0
Velbloud dvouhrbý <i>Camelus ferus bactrianus</i>	1, 4	0, 4	-	-	-	1, 8
Zebra Chapmannova <i>Equus burchelli chapmanni</i>	3, 5	2, 1	1, 0	-	1, 0	3, 6
Žirafa Rothschildova <i>Giraffa c. rothschildi</i>	1, 6	0, 2	-	-	0, 2	1, 6

PTÁCI (Aves)

Amazoňan zelenolící <i>Amazona viridigenalis</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Ara žlutomodrý <i>Ara ararauna</i>	2, 2, 2	0, 0, 1	-	-	0, 0, 1	2, 2, 2
Ara zelenokřídý <i>Ara chloptera</i>	4, 4, 1	0, 0, 1	-	-	-	4, 4, 2
Berneška kanadská <i>Branta canadensis</i>	2, 5, 1	0, 0, 1	1, 0	-	-	1, 5, 2
Čáp bílý <i>Ciconia ciconia</i>	-	-	-	0, 0, 1	-	0, 0, 1
Dvojborožec indický <i>Buceros bicornis</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Emu hnědý <i>Dromaius novaehollandiae</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Holub korunáč <i>Goura cristata</i>	1, 1	-	0, 1	-	-	1, 0
Hohol severní <i>Bucephala clangula</i>	-	-	1, 0	3, 3	-	3, 3
Husa magelánská <i>Chloephaga picta</i>	1, 1	1, 0	-	-	-	2, 1
Husa běločelá <i>Anser albifrons</i>	-	-	1, 0	2, 0	-	2, 0

PTÁCI (Aves)

Druh	Stav 31.12.96	Odchov	Úhyn	Příchod	Odchod	Stav 31.12.97
Species	Status	Births	Death	Arrival	Depart	Status
Husice rezavá <i>Tadorna ferruginea</i>	-	-	-	0, 1	-	0, 1
Ibis posvátný <i>Threskiornis aethiopicus</i>	2, 2	-	0, 1	-	-	2, 1
Ibis rudý <i>Eudocimus ruber</i>	0, 0, 6	-	0, 0, 1	-	-	0, 1, 4
Jeřáb panenský <i>Anthropoides virgo</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Jestřáb lesní <i>Accipiter gentilis</i>	2, 2	-	-	1, 0	1, 0	2, 2
Kachnička karolinská <i>Aix sponsa</i>	1, 0	-	1, 0	2, 2	-	2, 2
Kachnička mandarinská <i>Aix galericulata</i>	1, 0	-	1, 0	2, 2	-	2, 2
Kachna bahamská <i>Anas bahamensis</i>	-	-	-	2, 2	-	2, 2
Kachna divoká <i>Anas platyrhynchos</i>	50, 50	-	-	20, 20	-	30, 30
Kachna pižmová <i>Cairina moschata f. dom.</i>	7, 15	-	-	-	4, 7	3, 8
Kakadu molucký <i>Cacatua moluccensis</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Kakadu naholíci <i>Cacatua sanguinea</i>	1, 1, 1	-	-	-	-	1, 1, 1
Kakadu palmový <i>Probosciger aterrimus</i>	2, 0	-	-	-	-	2, 0
Karahujec obecný <i>Accipiter nisus</i>	-	-	-	1, 1	-	1, 1
Kasuár přílbový <i>Casuaris casuaris</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Kondor královský <i>Sarcorhamphus papa</i>	1, 1	-	1, 0	-	-	0, 1
Kondor velký <i>Vultur gryphus</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1

PTÁCI (Aves)

Druh	Stav 31.12.96	Odchov	Úhyn	Příchod	Odchod	Stav 31.12.97
Species	Status	Births	Death	Arrival	Depart	Status
Káně lesní <i>Buteo buteo</i>	3, 3	-	-	-	2, 1	1, 2
Kalous ušatý <i>Asio otus</i>	1, 0	-	-	-	-	1, 0
Karančo jižní <i>Polyborus plancus</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Korela šedá <i>Nymphicus hollandicus</i>	-	-	0, 1	3, 3	1, 1	4, 3
Krkavec velký <i>Corvus corax</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Křepel virginský <i>Colinus virginianus</i>	1, 0	-	-	-	-	1, 0
Labuť černá <i>Cygnus atratus</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Labuť velká <i>Cygnus olor</i>	-	-	-	2, 2	-	2, 2
Leskoptev tříbarvá <i>Spreo superbus</i>	0, 1	-	-	-	-	0, 1
Lori mnohobarvý <i>Trichoglossus haematodus</i>	3, 4	-	-	-	-	3, 4
Lori žlutohřbetý <i>Lorius garrulus</i>	1, 1, 1	-	-	-	-	1, 1, 1
Luňák červený <i>Milvus milvus</i>	2, 1	-	-	-	-	2, 1
Morčák zakrslý <i>Mergus albellus</i>	-	-	1, 1	2, 2	-	1, 1
Moták pochop <i>Circus aeruginosus</i>	-	-	-	1, 0	-	1, 0
Orel bělobřichý <i>Haliaeetus leucogaster</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Orel bělohlavý <i>Haliaeetus leucocephalus</i>	2, 2, 2	0, 0, 2	1, 0	1, 1	0, 0, 3	2, 3, 1
Orel jasnohlasý <i>Haliaeetus vocifer</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1

PTÁCI (Aves)

Druh	Stav 31.12.96	Odchov	Úhyn	Příchod	Odchod	Stav 31.12.97
Species	Status	Births	Death	Arrival	Depart	Status
Orel kamčatský <i>Haliaeetus pelagicus</i>	2, 3	-	-	-	-	2, 3
Orel královský <i>Aguila heliaca</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Orel křiklavý <i>Aguila pomarina</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Orel mořský <i>Haliaeetus albicilla</i>	1, 3	-	-	1, 0	-	2, 3
Orel skalní <i>Aguila chrysaetos</i>	1, 1	-	-	1, 0	-	2, 1
Orel stepní <i>Aguila rapax</i>	2, 2	1, 0	-	-	-	3, 2
Orlosup bradatý <i>Gypaetus barbatus</i>	0, 1	-	-	-	-	0, 1
Ostříž lesní <i>Falco subbuteo</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Papoušek různobarvý <i>Eclectus roratus</i>	1, 1	0, 1	-	-	-	1, 2
Papoušek senegalský <i>Poicephalus senegalensis</i>	0, 1	-	-	-	-	0, 1
Papoušek vlnkovaný <i>Melopsittacus undulatus</i>	2, 1	-	0, 1	-	-	2, 0
Papoušek žako <i>Psittacus erithacus</i>	1, 0	-	-	-	-	1, 0
Páv korunkatý <i>Pavo cristatus</i>	3, 5	-	1, 0	-	-	2, 5
Perlička kropenatá <i>Numida meleagris</i>	0, 1	-	-	-	-	0, 1
Pelikán bílý <i>Pelecanus onocrotalus</i>	3, 5	-	-	-	-	3, 5
Plameňák chilský <i>Phoenicopterus r. chilensis</i>	3, 1	-	-	-	-	3, 1
Plameňák kubánský <i>Phoenicopterus r. ruber</i>	3, 2	-	-	5, 5	-	8, 7

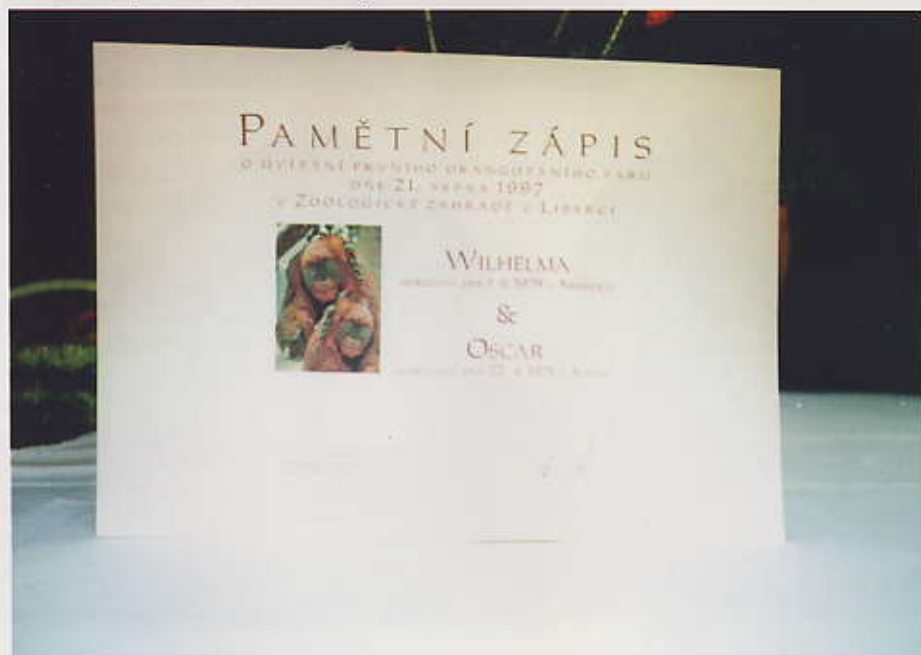
Šimpanzí samice Jannis a Tessan dovezené v roce 1995 ze švédské Zoo Kolmarden pečují o svá mláďata. Samečci narození říjen, prosinec rozšířili početnou skupinu na 12 ks - největší skupina šimpanzů v ČR.

Největší událostí r. 1997
byla svatba orangutanů
sumaterských - první svatba lidoopů v ČR.
Orangutan Oscar, narozen 22.4. 1971,
dovezen dne 5.6. 1997 ze Zoo Chester.
Orangutanka Wilhelma, narozena 1.6. 1979,
dovezena dne 1.4. 1996 ze Safari de Peaugres.

Pamětní zápis Oscara a Wilhelmy.

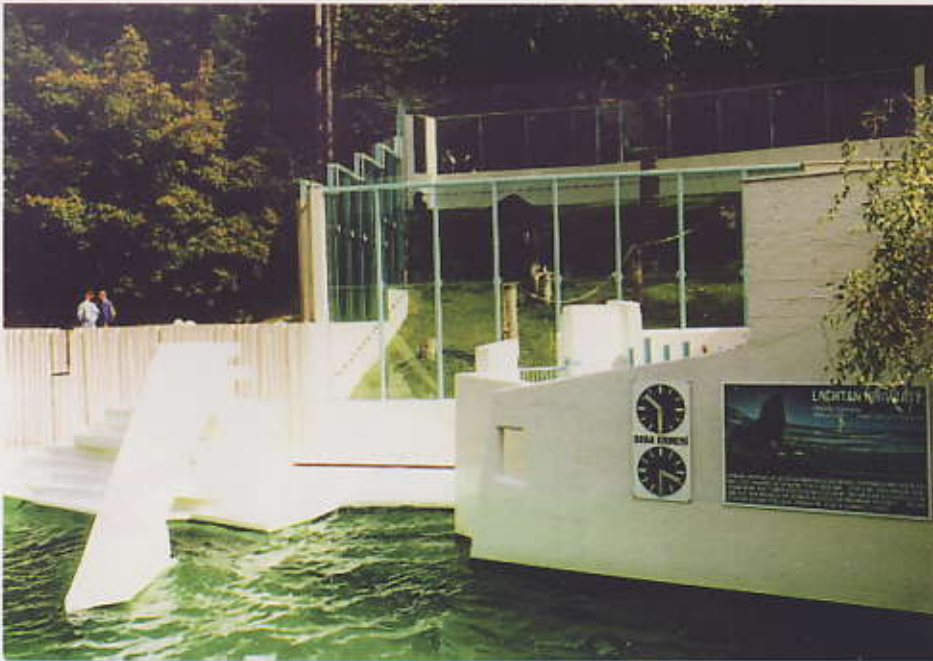
Ovocná svatební kytice.

Primátor města Liberce
Ing. Jiří Drda pronáší pro-
jev k „novomanželům“.

Primátor Ing. Jiří Drda
předává svatební dar
v podobě ovocného koše
řediteli Zoo RNDr. Josefu
Janečkovi.

Pohled na pavilon exotických zvířat s úběhem pro šimpanze a bazénem lachtanů. Tento pavilon byl oceněn 1. místem v soutěži vyhlášenou nadací „Česká ZOO“ jako nejlepší expozice roku 1997.

PTÁCI (Aves)

Druh	Stav 31.12.96	Odchov	Úhyn	Příchod	Odchod	Stav 31.12.97
Species	Status	Births	Death	Arrival	Depart	Status
Plameňák starosvětský Phoenicopterus r. roseus	3, 4	-	-	-	-	3, 4
Poštolka obecná Falco tinnunculus	5, 3	0, 0, 4	1, 0	-	2, 1, 8	2, 2
Puštík bělavý Strix uralensis	1, 1	-	-	-	0, 1	0, 1 +
Puštík obecný Strix aluco	2, 2	-	-	-	-	2, 2
Racek stříbřitý Larus argentatus	4, 8, 2	-	-	-	-	4, 8, 2
Rosela Pennantova Platycercus elegans	1, 0	-	-	-	-	1, 0
Sup hnědý Aegipius monachus	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Sova pálená Tyto alba	2, 2, 0	-	-	-	-	2, 2, 0
Sovice sněžná Nyctea scandiaca	2, 2	-	-	-	-	2, 2
Tučňák Humboldtův Spheniscus humboldti	7, 5, 5	0, 0, 3	-	-	-	7, 5, 8
Vaza velký Coracopsis vasa	0, 1	-	-	-	-	0, 1
Volavka popelavá Ardea cinerea	0, 1	-	-	-	-	0, 1
Vrána obecná šedá Corvus corone cornix	0, 1	-	-	0, 2	-	0, 3
Výr velký Bubo bubo	3, 2	-	-	-	-	3, 2
Zakrslá slepice chabo Gallus p. domestice	1, 0	-	-	-	-	1, 0
Zoborožec nosorožčí Buceros rhinoceros	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Zrzohlávka rudozobá Netta rufina	-	-	-	2, 2	-	2, 2

PLAZI (Reptiles)

Druh	Stav 31.12.96	Odchov	Úhyn	Příchod	Odchod	Stav 31.12.97
Species	Status	Births	Death	Arrival	Depart	Status
Agama motýli <i>Leiolepis belliana</i>	-	-	-	1, 1	-	1, 1
Anakonda žlutá <i>Eunectes natateus</i>	1, 1 +	-	-	-	-	1, 1
Hroznýš královský <i>Boa constrictor</i>	0, 1	-	-	-	-	0, 1
Hroznýšovec kubánský <i>Epicrates angulifer</i>	1, 1	-	-	-	-	1, 1
Scink pralesní <i>Tiligua gerrardi</i>	1, 2	-	-	-	-	1, 2
Užovka červená <i>Elaphe guttata</i>	3, 0	-	1, 0	-	-	2, 0
Užovka černá <i>Elaphe obsoleta</i>	0, 0, 1	-	-	-	-	0, 0, 1
Želva bahenní <i>Emys orbicularis</i>	0, 0, 2	-	-	-	-	0, 0, 2
Želva nádherná <i>Trachemys scripta elegans</i>	0, 0, 2	-	-	1, 1	-	1, 1, 2
Želva žlutohnědá <i>Testudo graeca</i>	0, 0, 4	-	0, 0, 1	-	0, 0, 1	0, 0, 2

Vysvětlivky: 1, 0 samec
0, 1 samice
0, 0, 1 neurčené pohlaví

Poznámka: Osel somálský
(*Equus africanus somaliensis*)
deponace Zoo Chemnitz

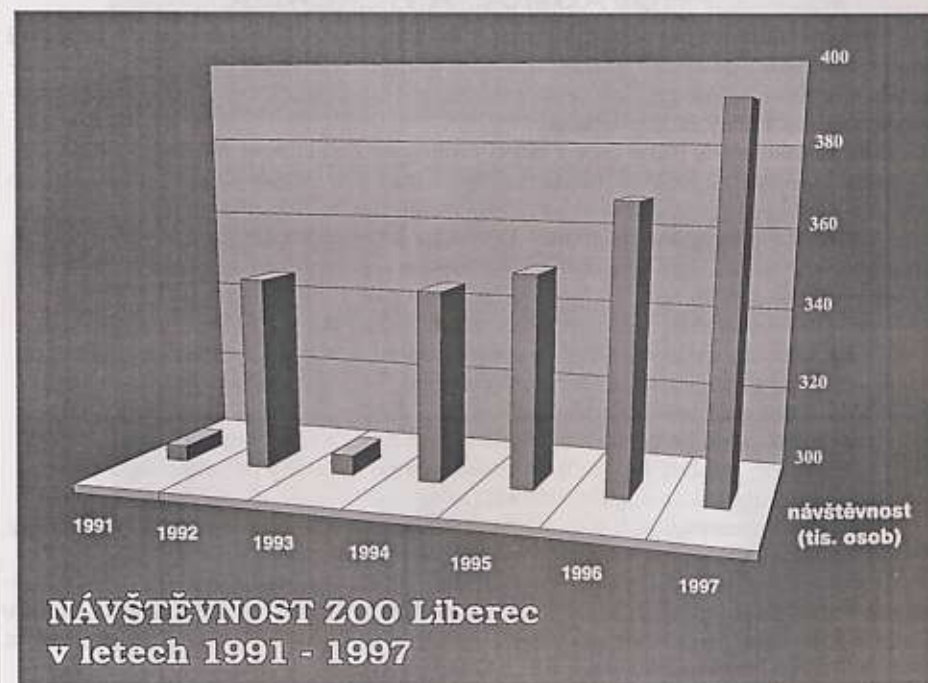
NÁVŠTĚVNOST ZOO

	rok 1996	rok 1997
Počet návštěvníků ZOO	359.912	372.014
Počet návštěvníků výchovných akcí	8.939	13.217
Celkem:	368.851	385.231

V porovnání s rokem 1996 vzrostl počet návštěvníků Zoo o cca 17 tis. osob. Nejvyšší návštěvnost byla zaznamenána v měsíci červenci a srpnu, kdy naši Zoo navštívilo přesně 165.701 návštěvníků.

V areálu Zoo byl dokončen nový informační systém - značení, které slouží návštěvníkům k lepší orientaci po Zoo.

GRAFICKÉ VYJÁDŘENÍ NÁVŠTĚVNOSTI
ZOOLOGICKÉ ZAHRADY LIBEREC
V TIS. NÁVŠTĚVNÍCÍCH ZA ROKY 1991 - 1997

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ AKCE PRO DĚTI

- DDM Rumburk - beseda o Zoo a slavnostní předání sponzorského daru pro Zoo
- 300 dětí
- Pravidelná akvaristická bursa s odbornými přednáškami - 190 osob
- Den dětí v Zoo - různé soutěže, hry, atraktivní krmení tučňáků a lachtanů,
dvě představení loutkového divadla „Spojáček“, představení fakýra
- 3.500 dětí
- Malování na asfalt pro MŠ - 120 dětí
- Dětský jarmark v ZŠ Lesní Liberec - ukázka dravých ptáků s odborným výkladem
- 120 osob
- „Putování po Zoo Liberec“ - soutěžní hra pro děti o zajímavé ceny - 5.000 dětí
- Soutěž pro děti z MŠ o nejkrásnější vánoční blahopřání zvířátkům
- Vánoční loutková pohádka pro děti z MŠ s představením fakýra - 80 dětí
- Vánoční besídka v Klubu postižených dětí v Liberci - přednáška o Zoo s ukázkou
šimpanzích dvojčat Vanilky a Majoránky - 50 dětí

PROPAGACE A REKLAMA

V roce 1997 došlo k výraznému rozšíření propagace. Byl otevřen zrekonstruovaný stánek suvenýrů, kde kromě plyšových hraček a různých suvenýrů jsou i propagační materiály týkající se pouze naší Zoo. Jsou to klíčenky, placky, lepolera a různé pohledy s nejatraktivnějšími zvířaty ze Zoo Liberec.

- Dále se uskutečnily různé akce v rámci propagace Zoo Liberec například
- účast v dětském pořadu Jů Hele neděle v České televizi, kde kromě povídání o Zoo byl i tříletý šimpanz Jimmi
  - beseda v Domě kultury v Liberci - novinky v Zoo s ukázkou šimpanze
  - pozvánka radia EURO K Liberec - povídání o zajímavostech v Zoo s pozvánkou na Dětský den do Zoo
  - největší událost roku 1997 - první svatba orangutanů v ČR

Na tuto akci bylo pozváno celé vedení města Liberce, celostátní i regionální tisk, celostátní a regionální televize a další hosté. Této akci se zúčastnilo cca 3.500 lidí a měla obrovský úspěch.

- v areálu libereckého zimního stadionu v Liberci proběhl jubilejní program k 30. výročí založení Dětské lední revue, kde po dohodě s pořadatelem byla část výtěžku věnována zoologické zahradě
  - poslední významnou akcí byla oslava prvních narozenin šimpanzích dvojčat Vanilky a Majoránky za účasti primátora města Liberce, sponzora a všech médií
- Dochází k prohloubení spolupráce s tiskem, rozhlasem a televizí. V celostátním a regionálním tisku bylo zveřejněno 300 zpráv o nových přírůstcích, zajímavostech, akcích v Zoo i mimo ní. V oblasti televizního vysílání to byla spolupráce s Českou televizí, televizí NOVA, PRIMA, regionální televize KELI, GENUS, TERRA. V programu České televize

a televize NOVA se objevily příspěvky především v hlavních zpravodajských pořadech, v pásmu „Snídaně s Novou“. O novinkách a akcích informovalo pravidelně Radio Contact Liberec, radio Triangl a radio EURO K. Ředitel Zoo Liberec RNDr. Josef Janeček poskytl několikrát rozhovor Českému rozhlasu v Liberci a v Ústí nad Labem, kde se zabýval otázkou významu liberecké Zoo a jejím hlavním úkolem při ochraně životního prostředí. Zoo Liberec má vlastní zájmové a odborné aktivity jako je odbor akvaristiky a Sokolnický aktiv.

ZÁJMOVÉ A ODBORNÉ AKTIVITY

AKVARISTICKÝ ODBOR ZOO LIBEREC

Akvaristický odbor Zoo Liberec v roce 1997 organizoval pravidelné měsíční členské schůze a jeho zástupci se zúčastnili v průběhu roku všech větších akcí pořádaných partnerskými organizacemi v České republice.

Vyvrcholením práce bylo uspořádání jarního „Setkání akvaristů v Liberci 1997“ dne 12.dubna, spojeného s přednáškami a výběrovou burzou akvarijních ryb a vodních rostlin. V dopoledním programu vystoupil Prof. Dr. Rolf Geisler (SRN) na téma: Tropické vody z hlediska akvaristiky, odpoledne proběhly přednášky p. Gerda Eggerse (SRN) na botanické téma: Aponogetony z Madagaskaru a RNDr. Antonína Prouzy (ČR) na téma: Venezuela, Ecuador, Galapágy.

Výběrové burzy se zúčastnilo rekordních 42 vystavovatelů, přednáškový cyklus absolvovalo 143 mimolibereckých a přes 40 místních zájemců, kteří zcela zaplnili aulu Technické univerzity v Liberci.

Setkání akvaristů 1997 připomenulo 50 let organizované akvaristiky v Liberci, na které se současný Akvaristický odbor Zoo Liberec významně podílí.

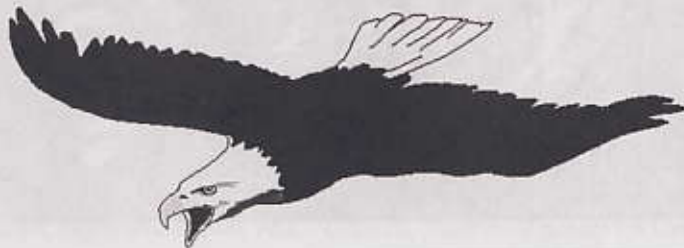
Potěšující je neklesající zájem naší i zahraniční akvaristické veřejnosti o tradiční liberecké „Setkání akvaristů“, který vyplývá především z odborné úrovně přednášek, ke kterým jsou již po léta zvány evropské akvaristické špičky. Na druhé straně však udržení této akce celostátního významu na dosažené odborné i společenské úrovni přerůstá fyzické i ekonomické možnosti akvaristického odboru.

SOKOLNICKÝ AKTIV

Sokolnický aktiv má 9 členů, dva z nich úspěšně složili v měsíci červnu sokolnické zkoušky. Na podzim roku 1997 se se svými dravci zúčastnili sokolnických setkání ve středisku Mladá Boleslav, v honitbách Bitouchov, Kněžmost, Skalsko a Přepere. Jako každý rok, tak i letos se zúčastnili Mezinárodního sokolnického setkání v Opočně pod Orlickými horami.

Pořádají přednášky pro ochránce přírody v Liberci, na letních táborech a ve školách.

Starají se o zraněné dravce a pěvce z celého Liberce a okolí, které (pokud to jejich zdravotní stav dovolí) po ošetření vypouštějí zpět do volné přírody.

VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY ZOO LIBEREC

V průběhu loňského roku se uskutečnilo několik významných návštěv a setkání.

- březen - návštěva p. Fritze Hoeksma ze Zooparcu de Beauval
- duben - ředitel Zoo RNDr. Josef Janeček jednal a doprovázel skupinu odborníků vědeckého týmu NATO-CCMS, která navštívila ČR a prohlédla si území bývalého vojenského území v Ralsku
- návštěva p. Johana Dilse Vanderboorde ze Zoo Plackendael v Belgii
- návštěva Dr. J.P. Siegfrieda s manželkou, Dr. J.P. Siegfried je prezidentem „Nadace na ochranu vzácných Equidů“ ve Švýcarsku
- červen - návštěva ředitele Zoo RNDr. Josefa Janečka v Zoo Chester ve Velké Británii u příležitosti transportu samce orangutana a jednání o vzájemné spolupráci v rámci EEP
- návštěva odborného pracovníka Zoo Chester p. Neila Spoonera, který se účastnil dovozu orangutana a v prvních dnech příznivě ovlivnil jeho adaptaci na nové prostředí
- červenec - návštěva p. Tony Sumampau z Taman Safari Indonesie, jednání o vzájemné spolupráci a výměně zvířat
- měsíční odborná stáž na úseku kopytníků - p. Ruhling Uwe ze Zoo Chemnitz
- září - ředitel RNDr. Josef Janeček se účastnil Mezinárodní konference „Město a Zoo“ v Moskvě ve dnech 15. - 19.9.
- návštěva prof. RNDr. Jiřího Geislera, CSc. z přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně
- říjen - účast ředitele Zoo RNDr. Janečka na zasedání EAZA/EEP v holandském Alphenu
- návštěva Dr. Tumarkina z USA, ředitele sekce CCMS-NATO, který se velmi podrobně zajímal o Chovnou stanici nosorožců v Ralsku
- návštěva Dr. Lambrou, ředitele Zoo Limassol na Kypru
- služební cesta ředitele Zoo RNDr. Janečka do Zoo Augsburg a navázání přátelských a pracovních kontaktů
- prosinec - služební cesta ředitele Zoo RNDr. Janečka do francouzské Zoo St. Martin-la-Plaine a navázání vzájemných kontaktů v rámci EEP

VÝSTAVBA, ÚDRŽBA a ROZVOJ V ZOO LIBEREC V ROCE 1997

Zvýšený zájem návštěvníků o naši Zoo předpokládá zkvalitňování chovaných zvířat a zlepšování služeb pro účastníky prohlídky zoologické zahrady. Tyto skutečnosti si vynucují stálý rozvoj, údržbu a obnovu jak chovatelských tak i obslužných zařízení. Realizace obnovy a rozvoje je prováděna v souladu se schváleným plánem rozvoje, obnovy a údržby zařízení.

V průběhu roku 1997 byly realizovány následující opravářské a udržovací práce:

a) Rozšíření chovatelských zařízení

- V areálu sokolníků byla postavena nová odchovna pro dravé ptáky se sociálním objektem pro chovatele a s liháňským centrem. Zařízení zajišťuje v klidnějším prostředí množení a odchov dravých ptáků. Kromě toho je zajištěno zařízení i proti nebezpečným živlům - zcizovatelům. Zařízení bylo dáno do předběžného užívání v říjnu 1997 a později bylo zkolaudováno.

- Rozsáhlou opravou byl upraven stávající pavilon šimpanzů na zařízení pro chov orangutanů. Proto bylo možno v naší Zoo založit chov těchto ohrožených a zajímavých lidopů. Opravený pavilon byl dán do provozu v červenci 1997.

- V chovném zařízení nosorožce indického byl v rámci údržby rozšířen vstupní koridor do venkovního výběhu a upravena posuvná vrata. Ve venkovním výběhu byla provedena výměna znečištěného pískového násypu a v celé vrstvě asi 70 cm proveden nový pískový násyp. Práce byly provedeny před sezonou r. 1997.

- U pižmonů bylo provedeno zastřešení venkovních dvorečků, což rozšířilo uzavřené ustájení, jako nezbytnost při zvětšování stáda.

b) Opravy obslužných zařízení

- Byla dokončena celková oprava prodejního stánku suvenýrů, včetně opravy okolních ploch. Vedle prodejního stánku byl instalován pítáček pro návštěvníky, který nám byl jako sponzorský dar věnován SČ Vak Liberec. Prodej v kiosku zahájen v dubnu 1997.

- V celém areálu Zoo byla provedena oprava živých vozovek, poškozených provozem a výstavbou, včetně rozšíření parkoviště před provozní budovou, které je vyhrazené. V návaznosti na obslužnou komunikaci podél Labutího jezírka byla provedena návštěvnická pěšina jako východ ze zoo s turniketem.

- Na ubytovně Náš domov byla dokončena fasáda a provedeny hrubé terenní úpravy. Je napojená odpadová kanalizace na nově zřízenou kanalizační stoku XIII.

- U bazénu lachtanů bylo na vyhlídce upraveno zábradlí, místo betonového masivu bylo osazeno skleněné zábradlí.

c) Drobné stavební opravy

- Na jedné třetině volier dravých ptáků byly obnoveny nátěry, nově byl natřen domek „Čapí hnízdo“, byly opraveny nátěry na části oplocení na stráni, výběh pro Emu.

- Oprava rozvodů užitkové vody ve výbězích kozorožců dagestánských, koz šrouborohých, lam, oslů somálských a velbloudů.

Pavilon orangutanů sumaterských, který byl dán do provozu u červenci 1997 po rozsáhlé úpravě bývalého pavilonu šimpanzů.

Zrekonstruovaný stánek suvenýrů, který byl otevřen v dubnu 1997.

Pohled na voliery dravých ptáků v dolní části Zoo - I. etapa

V roce 1997 byla dokončena II. etapa chovného zařízení pro dravé ptáky, včetně líhnařského centra

- Bylo provedeno zateplení ubikací pracovníků stájí, položena dlažba, opraven rozvod vody a opraven obklad okolo umyvadla.
- Opraveno oplocení v areálu odchovny dravých ptáků a osazení nových kovových vrat.
- Provedeny opravy palisád ve výběhu žiraf a mezi výběhy koz šrouborohých a kozorožce dagestánského. Byly obnoveny obrusné pískovcové chodníky okolo oplocení a postavena skákadla.
- Byly opraveny nátěry bazénu lachtanů a obnoveno barevné lamino v bazénu plameňáků.
- Byly opraveny střechy na stájích lam, kozorožců dagestánských a na „Čapím hnízdě“.
- Započalo se s rozvodem užitkové vody pro zavlažování vegetace a na napouštění bazénu u výběhu slonů.
- Byla provedena údržba trafostanice a periodická revize trafostanice a periodické revize všech plynových kotelen s odstraněním závad.
- Byla vyměněna rozhlasová ústředna a část amplionů s revizí celého zařízení.
- Prováděla se údržba veškeré zeleně v areálu Zoo, byly dosázeny plochy okolo nové obslužné komunikace a návštěvnické pěšiny nad Rybářskou baštou.
- Průběžně byly prováděny opravy a údržba vnitřních zařízení v ubikacích zvířat a ve výbězích pracovníky zámečnické, truhlářské a elektro údržby.

Údržbářských prací a oprav bylo provedeno celkem za 5.542 tis. Kč. Na údržbu ve vlastní režii bylo spotřebováno materiálu za 619 tis. Kč. Na stavební investice bylo vynaloženo 1.278 tis. Kč. Investičním odborem města Liberec byla dokončena stavební investice „Kanalizační sběrač stoky XIII“, který odvádí splaškové vody ze Slovanského údolí u Našeho domova a z areálu Zoo. Součástí je i obslužná komunikace podél Labutího jezírka a obnova povrchů pěšin v ul. Za zoologickou zahradou, vč. osvětlení. Společně s výstavbou kanalizace bylo provedeno i vyčištění Labutího jezírka s vybudováním dvou ostrůvků pro hnízdění vodních ptáků.

d) Projektová příprava

- Zpracován realizační projekt na návštěvnickou pěšinu za Rybářskou baštou.
- Realizační projekt zavlažovacího zařízení v Zoo s rozvodem na napouštění bazénu slonů z Labutího jezírka.
- Opěrná zeď nad Rybářskou baštou, jako zpevnění a zabezpečení svahu pod provozní budovou.
- Veřejné WC pro návštěvníky Zoo, které navazují na občerstvovací bufet U GIBONA.
- Studie úpravy prostoru ve výběhu velbloudů a zeber s drbadlem a přístřeškem pro zvířata. V dolní části u turniketu pro výstup návštěvníků, upravit plochu pro krmení vodních ptáků na Labutím jezírku.
- Projektově je připravena výstavba nového pavilonu pro exotické ptáky, kde je provedeno výběrové řízení dodavatele stavby a je vydáno stavební povolení. Pro nedostatek finančních prostředků bylo zahájení stavby z r. 1996 odsunuto. I když stav stávajícího pavilonu je havarijní, není o novém termínu zahájení rozhodnuto.

EKONOMIKA ZOO

ROZPOČET

PROVOZ ZOO 1997

	tis. Kč
Příjmy:	
Příspěvek zřizovatele	12.800
Příspěvek na nadregionální úkoly - účelový	1.750
Vstupné	7.358
Tržby za prodané zboží - hostinská činnost + suvenýry	4.544
Prodej zvířat	1.970
Další příjmy	1.953
Dary	241
Příjmy celkem	30.616
Výdaje:	
Materiál	1.306
Krmiva, steliva	4.201
Nákup zvířat	741
Léčiva a zdravotnický materiál	168
Energie a PHM	1.965
Pořizovací ceny prodaného zboží	2.782
Opravy a udržování	5.542
Služby	2.090
Osobní náklady	8.307
Ostatní finanční náklady, odpisy HIM	2.181
Hospodářský výsledek, zisk +, fondy organizace	1.333
Výdaje celkem	30.616

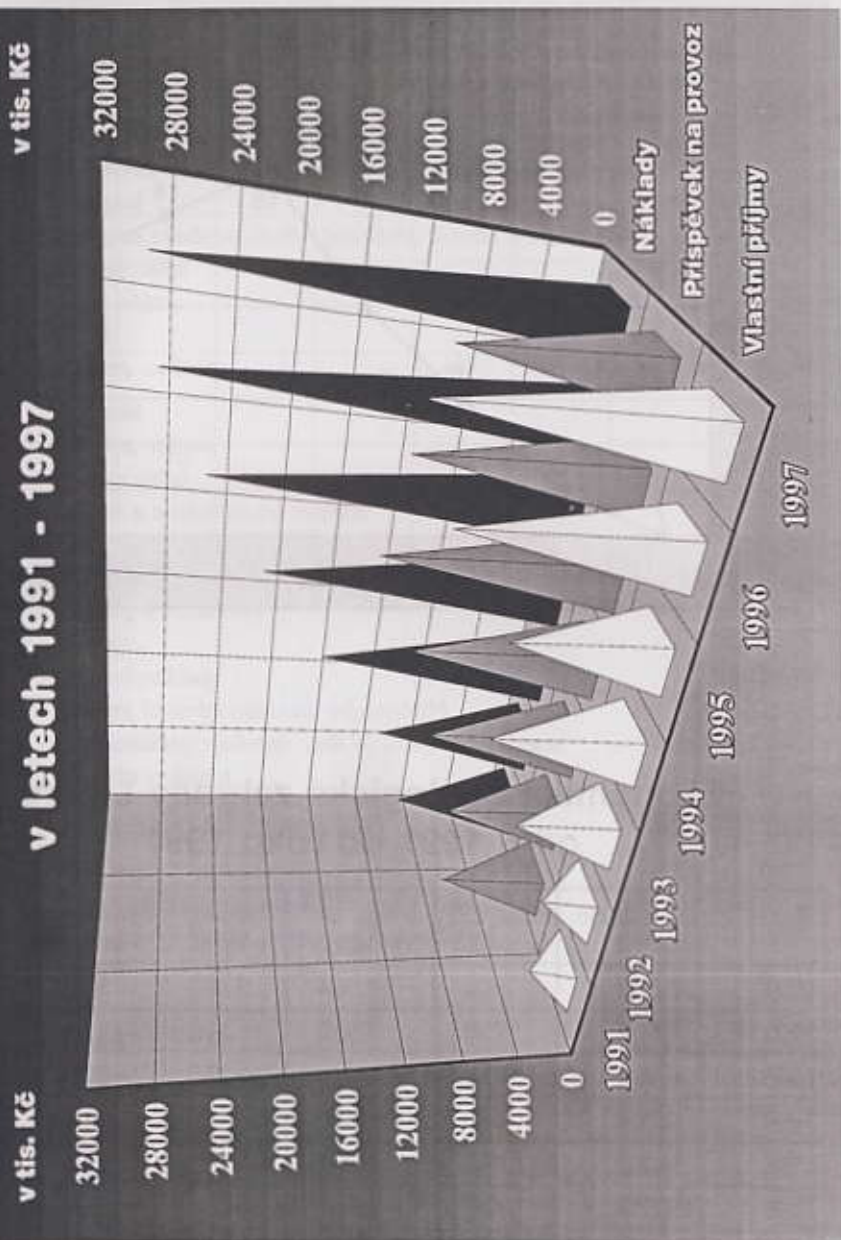
INVESTICE ZOO 1997

Zdroje:	
Příspěvek zřizovatele	0
Převod zůstatku fondu RIM z roku 1996	299
Další zdroje fondu - zlepšený hospodářský výsledek r. 1996, odpisy	1.922
Dary	180
Zdroje celkem	2.401
Čerpání:	
Na pořízení investic - stavebních	1.433
- movitých věcí	429
Převod zdrojů na rok 1998	539
Čerpání celkem	2.401

Rok 1997 byl ekonomicky nejúspěšnějším rokem v historii naší Zoo. Tržby z vlastní činnosti činily 16.066.000 Kč, což představuje 55,5% soběstačnost.

PŘÍSPĚVĚK ZŘIZOVATELE
ZOO LiberecEkonomika Zoologické zahrady Liberec
od r. 1991 do roku 1997

Rok	Výnosy z vl. čin. v tis. Kč	Přísp. EEP v tis. Kč	Přísp. zřiz. v tis. Kč	Náklady v tis. Kč	Návštěvnost v tis. osob	Soběstač. %
1991	2.649	500	7.385	9.457	304	28
1992	3.607	730	7.980	11.813	347	30,5
1993	6.284	730	10.340	16.852	305	37,3
1994	9.204	880	12.500	21.430	346	42,9
1995	9.283	1.098	15.398	25.615	351	36,2
1996	13.628	1.683	14.400	28.613	368	47,6
1997	16.066	1.750	12.800	29.283	385	55,5

EKONOMICKÉ UKAZATELE**DÁRCI A SPONZOŘI 1997****Jednotlivci**

	Kč
p. Berčo Martin, Liberec	5.000,-
pí Horská Ivanka, Liberec	2.000,-
pí Berková Iva, Vrchlabí	100,-
p. Halama Marek	51,-
pí Hynková Božena, Kutná Hora	200,-
JUDr. Kopecký Ivan, Liberec	4.000,-
pí Křížová Eva, Liberec a pí Harásková Z., Praha	2.000,-
Mgr. Kočí Lubomír, Nová Ves n.N.	1.000,-
pí Kořínková, Liberec	1.000,-
pí Komárková Libuše, Hradec Králové	1.320,-
pí Kadečková, Liberec	500,-
p. Joneš Boris, Liberec	1.000,-
pí Leitnerová Eva, Nová Ves n.N.	5.000,-
pí Laurynová Luisa, Semily	500,-
pí Majcherová Marta, Praha	1.000,-
p. Morávek Jan, Mnětice p. Pardubice	100,-
p. Milský Karel, Liberec	600,-
p. Nykrýn Vojtěch, Liberec	1.500,-
pí Pallasová Věra, Liberec	1.300,-
p. Praus Petr, Liberec	400,-
p. Polák Jiří, Praha	12.800,-
p. Pilař Tomáš, Praha	440,-
pí Samková, Brandýs n. Labem	200,-
rodina Sodomkova, Liberec	547,-
pí Strnadová Radana, Liberec	400,-
Dr. Štil V., Chřibská	500,-
p. Vyskočil Jan, Benešov u Prahy	5.000,-
pí Wolfová Halka, SRN	300,-
a další anonymní dárci	

DÁRCI A SPONZOŘI 1997

Firmy

	Kč
Česká spořitelna, centrála Praha	80.000,-
Dům dětí a mládeže, Mladá Boleslav	1.463,-
Dům dětí a mládeže, Rumburk	5.429,50
Hotel Na Vyhliďce, Kořenov	16.100,-
Lanová dráha Horní Hanychov - Ještěd, Liberec	1.300,-
Kodak Praha	10.176,-
Klub „býlého“ velblouda, Technická univerzita Liberec	1.000,-
Hydrostavby s.r.o., Liberec	20.000,-
Linka důvěry, Liberec	37,50
Ontex Chrastava s.r.o.	4.500,-
EMARKO, Varnsdorf	20.000,-
Mateřská škola, Skloněná ul., Liberec	2.662,-
300 oddíl vodních skautů, Liberec	1.000,-
Nadace Preciosa, Jablonec n. Nisou	100.000,-
Soukromá obchodní akademie, Mnichovo Hradiště	1.300,-
25. základní škola, skupina UZEL, Liberec	211,-
Základní škola Kokonín, žáci ekologických praktik	300,-
Základní škola Kokonín, 8. tř.	300,-
Základní škola Jenišovice, 5. třída	970,-
Základní škola, Jabloňová ul., Liberec, 4.B	120,-
Základní škola, Gorkého ul., Pardubice	200,-
Základní škola, Sokolovská ulice, Liberec	1.000,-
Základní škola, Gorkého ul., Pardubice, 8.A	100,-
TOPAZA Liberec	30.000,-
Nadace Fond pomoci místní správě ČR Liberec	semináře

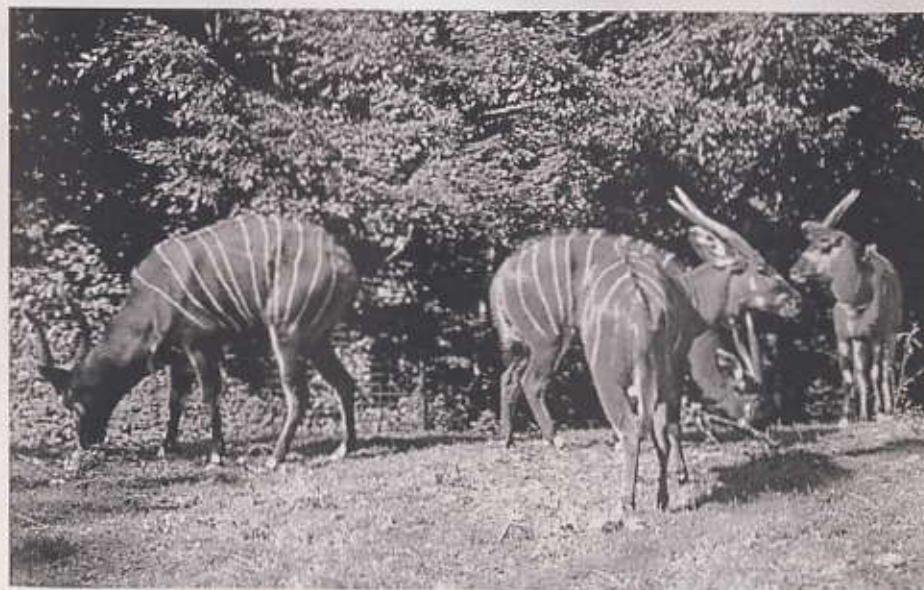
V areálu zoologické zahrady jsou instalovány dvě schránky na drobné anonymní dárky návštěvníků. Oficiální dárci a příspěvovatelé jsou pravidelně zveřejňováni na informační tabuli ve vstupním areálu Zoo a ve výroční zprávě.

Všem jmenovaným i anonymním dárcům za poskytnuté příspěvky srdečně děkujeme a věříme, že nám i nadále zachovají svou přízeň.

Reklama v areálu Zoo, nájemné

	Kč
Animalco Praha	50.000,-
Česká kooperativa, pojišťovna Liberec a.s.	46.136,-
Česká spořitelna, pobočka Liberec	20.000,-
Česká pojišťovna, poj. občanů Liberec	10.000,-
Česká pojišťovna, poj. prům. Liberec	50.000,-
Dopravní podnik města Liberce	11.184,-
Filinger Liberec	6.500,-
Pepsi - cola Praha	40.000,-
Unilever Praha	50.000,-
Všeobecná stavební spořitelna Komerční banky a.s. Praha	30.000,-

RESUME

Dear friends,

we present you a report about activities of the Liberec Zoo in the year 1997. It was particularly successful year. Concerning the economic area, it was the year of the highest achieved incomes from our own activity in the whole history of the Zoo. Total receipt from own activity in the amount CZK 16.066.000,- produced 55,5% proportion of self-sufficiency. There is more and more evident that conceptions and goals, which we determined after 1990, are correct. Besides breeding activities we arrange on our own costs services for visitors, which has become our priority. Proper care for visitors leads to their satisfaction, attendance has been increased and total economic result helps us to form conditions for reconstruction and maintenance of the Zoo.

Last year a new sewer was built up across the Zoo by the Investment Department of Municipal authority. Lower part of the Zoo has been joined to this sewer and the release of effluent to the lake of the Zoo had been stopped. On this occasion small lake of the Zoo was cleaned up and adjusted for better utilization for the breeding of waterfowl. New path for visitors including sitting and nice view on a water surface with birds has been built up around small lake.

Services for visitors have been improved by the reconstruction of the old kiosk for the new souvenir shop, where the assortment advertising our Zoo could be considerably extended. Publicity has been substantially improved and extended since last year.

Second stage of the breeding facility for birds of prey including hatching centre has been finished, which was important investment activity. Better conditions for other pairs of birds of prey have thus been created, which has contributed to their better reproductive ability. This facility was built up on the basis of our many years experience with the breeding of birds of prey and I believe that we will be able to participate more in the preservation of birds of prey after they settle down.

Reconstruction of the old chimpanzee pavillion for the pavillion of Orang-Utans has prepared better conditions for the breeding of Sumatran Orang-Utans, which have been bred in our Zoo for the first time. Male of Orang-Utan „Oscar“ imported in August, has been joined to female „Wilhelma“ by the symbolic wedding. This action was presented nationwide in all media including TV. Exceptional publicity of this event had a radical influence on the economy of the whole year.

Successful natural breeding of two chimps' males was the result of the breeding concept in our group of chimpanzees. Females already take care of their offspring and the group thus increased to 12 chimpanzees. There was again success at the reproduction of Mushus ox, Dagestan turs and other 42 significant species. The Zoo has already been involved in European Endangered Species Program (EEP) with 27 species.

Dealing with NATO-CCMS about the financing of the Breeding Station for Particularly Endangered Species proceeded very intensively also in the year 1997. There were sessions held in London in May, in Washington (September), in Berlin and Riga (October). Dealing with the government of the Czech republic was very difficult due to the floodings, nevertheless materials were always compiled and submitted for negotiations. Dr. Tumarkin, director of NATO section, visited the Liberec Zoo in October 1997. He told negotiations would continue in the year 1998 too and thus the hope for acquiring help from NATO still remains.

Please let me say thanks to all, who supported us the whole year, and hereby have contributed to the further development of the Liberec Zoo.

RNDr. Josef Janeček
Director of the Liberec Zoo

Slavnostní otevření cesty pro návštěvníky kolem Labutího jezírka a výhledem na vodní plochu s ptactvem.

